Bornholm Bright Green Island:

Klippefast tro på en grøn fremtid

Fotograf: Lars Hansen

I 2014 vil Bornholm have styr på sit forbrug af naturens ressourcer – blandt andet ved hjælp af en palette af intelligente miljøløsninger. Sådan lyder den langsigtede vision for Bornholm

Af Jesper Winther Andersen

Bright Green Island 2014 er en vision om mennesker, økonomi, viden og teknologi, der tilsammen skal bringe Bornholm på verdenskortet som en 100 % grøn og attraktiv ø. Det er visionen om en ø, der er baseret på 100 % bæredygtig og vedvarende energi.

- Bornholm skal være den forskel, vi ønsker at se i verden. Vi skal være et tydeligt foregangssted. Det kræver synlig ansvarlighed gennem konkrete handlinger, siger erhvervschef Lene Grønning, der også fungerer som erhvervsambassadør.

Med Bornholms Regionskommunes energistrategi er målet, at 77 % af energiforbruget på Bornholm kommer fra vedvarende energikilder. Det svarer til en reduktion i CO2 udledningen på 4 t. pr. indbygger siden 2005. Samtidig er der et stort potentiale i at udvikle og markedsføre Bornholm som et velegnet forsøgsområde for afprøvning af nye energiteknologiske løsninger - et Bioeksperimentarium. Fokus vil bl.a. ligge på bioethanol, elbiler og vindmøller og projektet er blevet døbt Bright Green Island.

-Projektets formål er at udvikle og facilitere et offentligt-privat netværk af energiaktører og interessenter på Bornholm mod en dannelse af en energiklynge. Denne klynge skal have til formål at bære Bornholms visioner på energiområdet igennem ved udvikling og demonstration af, hvordan et samfund kan gøre sig mindre sårbart overfor priser på fossile brændstoffer og samtidig bidrage til stabilisering af klimaforandringerne. Klyngen skal være en generator for, at Bornholm bliver den første region i EU, der opfylder EU's 3 x 20% mål (20% færre udslip af drivhusgasser, 20% energibesparelser og 20% af energien skal komme fra vedvarende energikilder) inden 2020, og dermed med handlinger fremstå som EU's Bright Green Island. Projektet skal også kortlægge, hvordan Bornholm bedst udnytter sit vækstpotentiale indenfor energisektoren og afledte væksterhverv, forklarer Lene Grønning.

På den baggrund er der iværksat en lang række handlinger og projekter.

-Vi ønsker at gøre Bornholm til hele Danmarks energilaboratorium. Fordi Bornholm er et ø-samfund, er det meget let at kontrollere tilførslen af energi, både i form af brændsel, som sejles til eller produceres på øen, og elektricitet, som importeres og eksporteres gennem søkablet til Sverige, uddyber Lene Grønning.

Klima- og energiminister Connie Hedegaard siger om projektet Bright Green Island:

- Der er noget meget fremadrettet i visionen, man har formuleret på Bornholm.

Grønne initiativer

Der er flere eksempler på, hvordan man på Bornholm tænker utraditionelt. Her er en række eksempler på projekter:

Elbiler: Bornholms elselskab Østkraft, Energinet.dk, flere universiteter og en række virksomheder er gået sammen om et projekt, der skal etablere el-bilen i det bornholmske samfund mellem 2009 og 2011. Bornholms Regionskommune sigter på i 2009 at skifte nogle af hjemmeplejens biler ud med elbiler. På sigt skal alle kommunens biler skiftes ud.

God, Grøn og Gratis - Green Tech Transportation System: Projektet er iværksat i 2008 og har som mål at lade busdriften på Bornholm overgå til 2. generations bioethanol eller el, og samtidig gøre den gratis. En pilot-rute forventes aktiv i sommeren 2009.

Green Solution Room - Konference i balance: En undersøgelse af mulighederne for et "grønt" konferencecenter er iværksat i 2008. Konferencecenteret skal være energi- og miljømæssigt bæredygtigt med mulighed for at fremvise state-of-the-art løsninger indenfor bæredygtigt byggeri og drift og skal således kunne fungere som vejviser til Det Grønne Møde.

Erhvervsfremme og tilflytning: Single Point of Entry - Modtagekontor og internetportal, der hjælper og servicerer erhvervsliv og tilflyttere. Business Center Bornholm (BCB) åbnede dørene i august 2008. BCBs opgave er at være "Single Point of Entry", den eneste indgang til Bornholm som erhvervsliv, iværksættere og tilflyttere behøver at forholde sig til. Herfra vil de blive hjulpet videre til relevant viden og de rette instanser.

Vækst i klynger: I det arbejde, som Bornholms Vækstforum har igangsat med at omsætte visionen om "Det unikke Bornholm- vækst via kreativitet og kvalitet", spiller erhvervsklynger en væsentlig rolle. En lang række studier viser, at virksomheder, der indgår i erhvervsklynger, har nogle konkurrencefordele, som virksomheder, der står alene, ikke har.

På Bornholm findes der i dag erhvervsklynger indenfor følgende fem brancher Regionale fødevarer, jordbrugserhvervet, turisme, maskiner og teknik samt bygge og anlæg. Flere klynger er på vej.

Bornholm som brand

-Verden har store klimaudfordringer. Dem vil Bornholm være med til at løse, samtidig med at vi løser de udfordringer vores ø står foran. Det er visionært. Og det er nødvendigt. Vi har udviklet en brandingstrategi, der skal hjælpe os med at navigere Bornholms brand i forhold til fremtidens vækst på Bornholm. Vi behøver ikke opfinde noget nyt at brande Bornholm på, men skal blot fortsætte med at skabe og tiltrække mere erhvervsliv og folkelige helårsaktiviteter, forklarer Lene Grønning og tilføjer:

-Bornholm skal være en rollemodel. Vi er i den unikke situation her, at hele samfundet arbejder sammen. Det er vi også tvunget til. I løbet af 7-8 år vil 4.000 gå på pension. Bornholm har i de seneste år haft flere tilflyttere end fraflyttere, men endnu ikke nok til at vende det faldende befolkningstal. Jeg vil vove den påstand, at det kommende kommunevalg bliver en tam affære. For hele øen er enige om, hvilken vej vi skal gå.

Naturen er fundamentet for Bornholms fremtidige brand. Branding-strategien er blevet til i et meget tæt samarbejde mellem Bornholms Regionskommune, Bornholms Vækstforum og vigtigst af alt borgerne og erhvervslivet.

-Bornholm er andet og mere end rundkirker og røgede sild. Vi har utroligt meget at byde på – både for mennesker og for erhverv. Vi skal have de gode historier ud i medierne. Vi har nok at fortælle, siger Lene Grønning

-Strategier og visioner kræver handling, hvis de skal føre noget med sig. Bornholms fremtid bliver ikke 100 % grøn, hvis ikke vi gør noget for det. Vi skaber ikke vækst, tiltrækker ny viden, nye virksomheder og iværksættere, hvis ikke vi gør noget. Vi sikrer ikke det gode liv på Bornholm, og vi bliver ikke Bright Green Island uden at handle, pointerer Lene Grønning.

Branding-strategien for Bornholm tager udgangspunkt i en række konkrete handlinger, der er udviklet efter en række indsatsområder, udpeget af Bornholms Vækstforum i erhvervsudviklingsstrategien for Bornholm: Trafikal tilgængelighed, en koordineret erhvervsfremmeindsats, markedsføring af Bornholm, menneskelige ressourcer - uddannelse og kompetence, innovation, videndeling og videnopbygning, anvendelse af ny teknologi, iværksætteri - en styrket iværksætterindsats, Bornholm - åbent hele året, landdistriktsudvikling, Bornholm i et globalt perspektiv, og Grøn energi.

Verdens reneste plet

Forbindelsen til Sverige via et enkelt kabel gør det bornholmske el-net til noget ganske specielt. -Det giver nemlig mulighed for at koble kablet fra, hvorefter Bornholm er selvforsynende med elektricitet - vi er i såkaldt ø-drift. Det giver forskerne mulighed for at studere el-systemet og bl.a. se indflydelsen af f.eks. vindmøller og elbiler. Bornholm producerer allerede nu en større andel af elektricitet fra vindmøller end resten af landet, og med den politiske beslutning om at øge mængden af el fra vindmøller i Danmark, har vi mulighed for at danne grundlaget for de modeller, som kan gøre implementeringen af mere vindmølle-elektricitet til en succes, forklarer Lene Grønning.

Det bornholmske elselskab Østkraft har indledt et samarbejde med DTU, hvor man nu studerer det bornholmske el-net. Hvert år vil der komme studerende til Bornholm for at undersøge igangværende energiprojekter. DTU, Østkraft og Ingeniørforeningen i Danmark (IDA) afholder desuden en konference på Bornholm i september 2009, der omhandler nogle af de energiløsninger, som er nødvendige for at imødegå klimaforandringer. En stor del af disse løsninger findes allerede på Bornholm eller skal implementeres inden for kort tid.

-Vi er for eksempel i gang med at opføre et virkeligt passivhus. Det er resultatet af et klynge-samarbejde, og det er min overbevisning, at vi her får en eksportartikel, for eksempel til Polen, siger Lene Grønning.

I november 2008 indgik Bornholms Regionskommune aftale med Dansk Naturfredningsforening om at træde ind i rækken af særlige klimakommuner. Som klimakommune forpligter man sig til at reducere kommunens udledning af CO2 med minimum 2 % om året frem mod 2025. Bornholm har forpligtet sig til at reducere Bornholms Regionskommunes CO2-udledning med mindst 3 % pr. år, og Bornholms samlede CO2-udledning med mindst 5 % hvert andet år, frem til 2020.

-Vi har et fælles ønske om at holde det bornholmske samfund i balance og gøre øen til verdens reneste plet, understreger Lene Grønning.

Klima og energi kan blive Bornholms nye væksterhverv, idet omstillingen fra fossile brændstoffer til mere alternative, lokale og vedvarende energiformer kan give øget lokal beskæftigelse. Det gælder f.eks. indenfor håndværksindustrien, hvis der f.eks. skal sættes flere vindmøller op, bygges nyt biokraftanlæg eller fjernvarmeanlæg, opsættes varmepumper, solfangere eller andre foranstaltninger som skal til for at udfase de fossile brændstoffer (Foto: Michael Thunberg)